

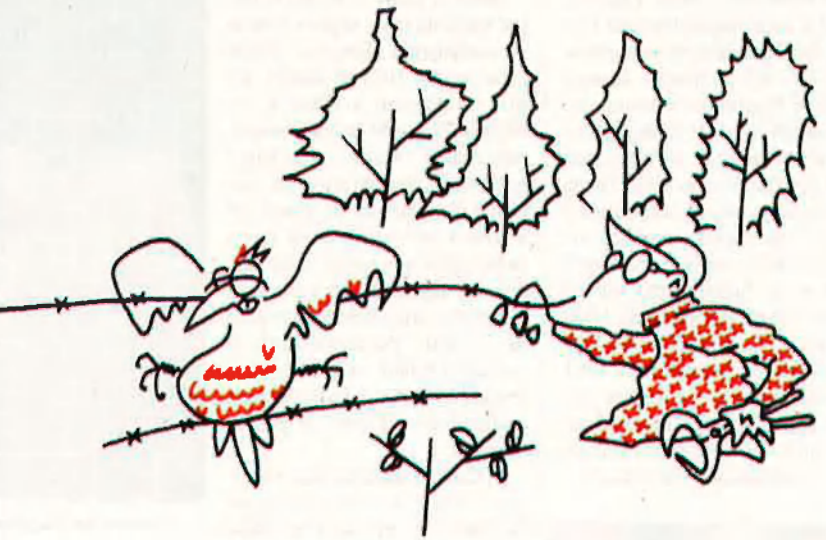
Roald Dalh ha mort

Adéu al sàtir infantil

Adéu a l'home i benvigut a un nou mite de les lletres. Ha mort un escriptor de llibres satírics, incisius, corrosius i divertits, ha mort l'autor dels llibres més llegits pels joves i xiquets de l'Europa.

Un autor estimat pels més joves de la casa però que no sempre va rebre el beneplàcit o la crítica amable dels adults. De fet molts mestres i pares han considerat la lectura dels seus llibres poc recomanable per a "tan tendres edats". En una de les darreres entrevistes que he llegit li preguntaven a Roald Dalh quina era la seua opinió sobre un grup d'aquests mestres que arribaren fins i tot a prohibir els seu llibres en algun centre escolar; l'escriptor anglès contestà: "Mai no he rebut cap crítica dels xiquets".

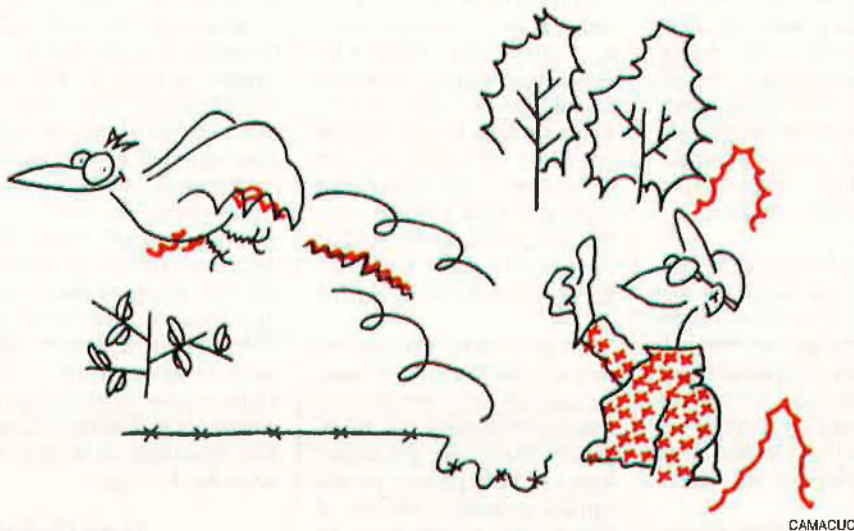
¿Com podia rebre cap crítica un autor que ha inventat històries en les quals pares, ties, avies i professores són creats per a la sàtira més ferotge i corrosiva? La majoria dels personatges que superen la trentena i tenen qualsevol tipus de poder sobre els "pobres" xiquets protagonistes dels seus llibres son anihilats. Pobres e indefensos xiquets que per distraure's un dissabte especialment avorrit es dediquen a inventar medecines per fer desaparèixer una àvia "egoista i malhu-

morada, que tenia dents de color marró clar i la boca com el cul d'un gos, petita i frunzida" (*La maravillosa medecina d'en Jordi*). Pobres xiquets, com Matilda, que farta dels pares que li han tocat en sort una nit decideix "que cada vega-

da que el pare o la mare li fessin una bestiesa s'hi tornaria, d'una forma o altra. Una victòria o dues l'ajudarien a aguantar les seves idioteses i li evitarien de tornar-se boja" i el narrador ens recorda que Matilda "amb prou feines si tenia cinc anys, i no és fàcil per a ningú tan petit de marcar punts contra un gran totpoderós".

Tal vegada els nens protagonistes de les històries de Dalh sorprenen perquè són éssers humans amb els mateixos drets que els adults per a poder veure el món amb ulls crítics, per a poder actuar autònomament i, en conseqüència, prendre mesures quan una persona o situació no els agrada. Potser aquests nens, tan poc habituals en la clàssica literatura infantil, poden sorprendre desagradablement els adults. ¿Com no pot sorprendre, per exemple, el final de la novel·la *Matilda*? Un final que no cobreix les expectatives tantes vegades forjades per gran part de la literatura infantil o les sèries i dibuixos animats més lacrimògenes de televisió, quan Matilda al final de la seua aventura decideix abandonar els

CAMACLIC

seus pares. Tal vegada els adults de què parlàvem al principi esperaven que amb l'ajuda de Déu o d'un consultor familiar la situació canviaria i el final haguera estat... ¿estaria bé dir *clàssic*?

Però sempre que un adult parla dels llibres de Roald Dalh parla de la cruel sàtira a què sotmet els personatges de les seues històries que no són xiquets. De fet, només aquells adults com l'àvia de *Les bruixes*, el pare de *Danny campió del món*, el gegant de *Sóphie El gran amic gegant* i Miss Honey, la mestra de *Matilda*, pocs més, seran tractats de manera semblant als nens i es lliuraran de

Bibliografia

Charlie i la fàbrica de xocolata, Barcelona, La Magrana.
Charlie i el gran ascensor de vidre, Barcelona, La Magrana.
Versos perversos, Barcelona, Empúries, 1986.
Les bruixes, Barcelona, Empúries.
El nen, Barcelona, Empúries.
El gran amic gegant, Barcelona, La

Magrana, 1987.
Matilda, Barcelona, Empúries, 1988.
Els culdolla, La Magrana, 1988.
L'autopista, Empúries, 1988.
En James i el prèsec gegant, Barcelona, La Magrana, 1989.
Danny campió del món, Barcelona, La Magrana, 1989.

la sàtira. Tots ells tenen una característica comuna: són amics respectuosos, gens autoritaris i capaços d'establir una relació amb els nens d'igual a igual.

Els llibres de Roald Dalh fan riure, fan passar moments deliciosos. Sovint en llegir Dalh podem sentir alguna cosa semblant a Jordi quan finalitzà la seua aventura: "En Jordi no va dir res. Se sentia tot tremolós. Sabia que havia passat alguna cosa tremenda aquell matí. Per uns breus moments havia tocat amb les puntes dels dits les vores d'un món màgic". El món màgic que acompanya els llibres de Dalh i alhora el món insultantment real de cada dia dels xiquets.

Gemma Lluch